

LIETUVOS VYRIAUSIASIS ADMINISTRACINIS TEISMAS

NUTARTIS LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2017 m. rugpjūčio 31 d.
Vilnius

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Romano Klišausko (kolegijos pirmininkas), Ramutės Ruškytės (pranešėja) ir Arūno Sutkevičiaus, teismo posėdyje apeliacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo administracinę bylą pagal pareiškėjo viešosios įstaigos „Demokratijos plėtros fondas“, atsakovo Visuomenės informavimo etikos asociacijos ir trečiojo suinteresuoto asmens uždarnosios akcinės bendrovės „Žurnalų leidybos grupė“ apeliacinius skundus dėl Vilniaus apygardos administracinio teismo 2016 m. kovo 29 d. sprendimo administracinėje byloje pagal pareiškėjo viešosios įstaigos „Demokratijos plėtros fondas“ skundą atsakovui Visuomenės informavimo etikos asociacijai, tretiesiems suinteresuotiems asmenims Eduardui Eigirdui, Monikai Baltrušaitytei ir uždarajai akcinei bendrovei „Žurnalų leidybos grupė“ dėl sprendimo panaikinimo.

Teisėjų kolegija

n u s t a t ė:

I.

Pareiškėjas viešoji įstaiga (toliau – ir VšĮ) „Demokratijos plėtros fondas“ kreipėsi į teismą su skundu, prašydamas panaikinti Visuomenės informavimo etikos komisijos (toliau – ir Komisija) 2015 m. rugpjūčio 17 d. sprendimą Nr. EKS-8/15 „Dėl pripažinimo padarius Lietuvos žurnalistų ir leidėjų etikos kodekso pažeidimus Monikos Baltrušaitytės publikacijoje „Politinėje rinkodaroje – Paksaitės ir Matijošaituko dvikova“ (Valstybė, 2015, Nr. 3(95))“ (I t., b. l. 1–8).

Pareiškėjas paaiškino, kad skundžiamu sprendimu Komisija pripažino, jog publikacijoje „Politinėje rinkodaroje – Paksaitės ir Matijošaituko dvikova“ (Valstybė, 2015, Nr. 3(95)) (toliau – ir Publikacija) buvo pažeista Lietuvos žurnalistų ir leidėjų etikos kodekso (toliau – ir Kodeksas) nuostata, suteikianti kritikuojamam asmeniui atsakymo teisę. Pagal Komisijos pateiktą atsakymo teisės aiškinimą, pareiškėjo teigimu, žurnalistas negalėtų parašyti nė vieno straipsnio ir negalėtų pateikti jokių citatų, savo įžvalgų dėl tam tikrų įvykių ar procesų, apie tai nepaklausęs į publikacijos aprašymą patenkančių ar joje minimų asmenų, o ketindamas cituoti kokį nors šaltinį, neišsiklausinęs to šaltinio autoriaus ar jį paskelbusio skleidėjo, kokiomis aplinkybėmis atsirado jo ketinama cituoti citata. Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnyba tyrė Dainiaus Matijošaičio skundą dėl ginčo publikacijos, kuriame jis taip pat skundėsi, kad jam nebuvo suteikta atsakymo teisė. Žurnalistų etikos inspektorius 2015 m. rugpjūčio 20 d.

sprendimu Nr. SPR-71 išaiškino, kad pats D. Matijošaitis nerealizavo savo atsakymo teisės, o tai, kad žurnalas „Valstybė“ nesikreipė į jį, negali būti vertinama kaip atsakymo teisės pažeidimas. Komisija, vertindama Publikaciją, nesiekė aiškintis, ar joje dėstomos autorės įžvalgos, reiškiami nuomonė, ar skelbiamos žinios, ir neatsižvelgė į saviraiškos laisvę. Publikacijoje minimi realybėje egzistavę faktai, t. y. jog žiniasklaidoje buvo daug teigiamos informacijos apie D. ir V. Matijošaičius, įrodo, kad nebuvo išgalvotas pagrindas žurnalistės nuomonei reikšti. Publikacijoje buvo ginama viena pagrindinių demokratiškos vertybių – rinkimų proceso skaidrumas, o Komisija sprendime nepagrįstai gynė nerealizuotą gerokai mažiau vertingą UAB „Žurnalų leidybos grupė“ atsakymo teisę. Komisija, ištyrusi Dainiaus Matijošaičio 2015 m. balandžio 9 d. skundą, tame pačiame 2015 m. rugpjūčio 17 d. posėdyje, kuriame buvo nagrinėjamas ir UAB „Žurnalų leidybos grupė“ skundas, nusprendė, jog Dainiaus Matijošaičio atžvilgiu publikacijoje Kodekso nuostatos nebuvo pažeistos. Pareiškėjo manymu, visos šios nurodytos aplinkybės yra pakankamas pagrindas skundžiamą sprendimą pripažinti nepagrįstu. Sprendimas formaliai atitinka Visuomenės informavimo etikos komisijos darbo reglamento nustatytas dalis, tačiau jis nėra motyvuotas, o Komisijos nustatytos aplinkybės (ginčo esmė, pagrindas) neatitinka tikrovės. Komisijos išvada, jog Publikacijoje žurnalas „Žmonės“ buvo kaltinamas paslėpta politine reklama, yra nemotyvuota ir nepagrįsta bei neatitinka publikacijos turinio, nes joje šis žurnalas niekuo nebuvo kaltinamas. Žurnalo „Žmonės“ straipsnio ištrauka buvo cituojama kaip puikiai iliustruojanti ir tinkanti straipsnio įvadui. Žurnalas „Žmonės“ žurnalo „Valstybė“ publikacijoje nebuvo kaltinamas jokia kriminaline veikla, joje pateikiamos autorės įžvalgos, kad kai kurios visuomenės informavimo priemonės, kiti asmenys, pavyzdžiui, konferencijos organizatoriai, galbūt dalyvavo paslėptoje politinėje V. Matijošaičio politinės kampanijos reklamoje. Pareiškėjo teigimu, profesionali žurnalo „Žmonės“ publikacijos autorė privalėjo įvertinti, kad jos publikacija apie neva žymų lenktynininką, kuris tuo pat metu buvo ir viešas asmuo – politinės kampanijos dalyvis, kandidatas į Kauno miesto tarybą, Kauno mero sūnus, skelbiama rinkimų įkarštyje, o žurnalo „Valstybė“ žurnalistė, rašydama analitinį straipsnį apie rinkimų rinkodarą, turėjo pagrindą pastebėti ne vietoje ir ne laiku propaguojamą kandidatą ir šiuo pastebėjimu pasidalyti su skaitytojais. Profesionali žurnalo „Valstybė“ žurnalistė pastebėjo realiai vykstančius reiškinius, t. y. kad V. Matijošaitis buvo reklamuojamas kaip konferencijos veidas. Žurnalistų etikos inspektorius dėl publikacijos nenustatė jokių Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo (toliau – ir Visuomenės informavimo įstatymas, VIĮ) pažeidimų, o tai reiškia, kad žurnalistė informaciją skleidė pagrįstai.

Po publikacijų žurnale „Valstybė“ VRK atkreipė dėmesį į savivaldybių tarybų rinkimų kampanijos metu įvairiuose laikraščiuose paskelbtus 26 straipsnius apie visuomeninio rinkimų komiteto „Vieningas Kaunas“ keltus kandidatus ar kitaip su šiuo komitetu susijusią informaciją. VRK nustatė, kad politinė reklama laikytini straipsniai nebuvo pažymėti kaip politinė reklama, bendra paskelbtos reklamos kaina – 25 481,78 Eur ir tai sudaro 7,11 proc. didžiausio leistino politinės kampanijos išlaidų dydžio. Be to, VRK pripažino, kad finansuojant visuomeninio rinkimų komiteto „Vieningas Kaunas“ ir Visvaldo Matijošaičio politinę kampaniją per trečiuosius asmenis, padarytas šiurkštus pažeidimas. Pareiškėjo manymu, turinčiam paslėptos politinės reklamos požymių interviu apibūdinti gali būti naudojamas ir pasakymas „rašliava“. Komisija šių pasakymų nepripažino neetiškais.

Atsakovas Visuomenės informavimo etikos asociacija atsiliepime prašė pareiškėjo skundą atmesti (1 t., b. l. 69–72).

Atsakovas paaiškino, kad Komisija pagrįstai ir teisėtai priėmė skundžiamą sprendimą, kuriuo pripažino, kad Publikacijoje buvo pažeistos Kodekso 22 straipsnio 2 dalies nuostatos. Pagal Kodeksą atsakymo teisė suprantama plačiau ir reglamentuojama detaliau, nei tai nustatyta VIĮ. Kodekso 22 straipsnio 2 dalis siejama su žurnalistu ir (ar) viešosios informacijos rengėju pareiga kritikuojamam asmeniui sudaryti galimybę pasinaudoti atsakymo teise ir publikacijoje pateikti jo nuomonę. Būtent taip ši Kodekso nuostata aiškinama ir teismų praktikoje. Nagrinėjamu atveju pareiškėjas nesikreipė į UAB „Žurnalų leidybos grupė“ ir nesuteikė jai teisės (galimybės) paaiškinti dėl pateikiamos kritikos (kritiškos

nuomonės). Komisijos ir Žurnalistų etikos inspektoriaus kompetencijos yra skirtingos, todėl ir Publikacija buvo vertinama skirtingais aspektais. Žurnalistų etikos inspektorius pareiškėjo veiksmus tyrė dėl jų atitikties Visuomenės informavimo įstatymo reikalavimams, o Komisija dėl atitikties Kodekso nuostatomis. Tai, kad Žurnalistų etikos inspektorius nenustatė, jog buvo pažeisti VII reikalavimai, nereiškia, jog nebuvo padaryti Kodekso nuostatų pažeidimai. Paslėpta politinė reklama, kaip ir bet kokia kita paslėpta reklama, Lietuvos Respublikoje yra draudžiama, o ją skleidžiantys asmenys turi būti baudžiami įstatymų nustatyta tvarka, todėl viešos „įžvalgos“, kad kuris nors asmuo užsiima kokia nors įstatymu draudžiama veikla, neabejotinai laikytinos šio asmens kaltinimais. Skundžiamame sprendime Komisija nevertino pareiškėjo kritiškų įžvalgų pagrįstumo. Komisija ir Žurnalistų etikos inspektorius nėra įgalioti priskirti informaciją politinės reklamos kategorijai (tai priklauso VRK kompetencijai), tačiau neatsižvelgiant į tai, pagrįsti kaltinimai (kritiškos įžvalgos) ar ne, pagal Kodekso 22 straipsnio nuostatas asmeniui visuomet turi būti suteikiama teisė atsakyti.

Tretieji suinteresuoti asmenys Eduardas Eigirdas ir Monika Baltrušaitytė atsiliepime palaikė pareiškėjo skundą (t. I, b. l. 152–157).

Paaiškino, kad informuojant apie privatų asmenį pirmenybė turi būti teikiama privataus gyvenimo apsaugai, o apie viešąjį asmenį – visuomenės (viešajam) interesui. VII nuostatos neįtvirtina pareigos kiekvienoje publikacijoje užtikrinti, kad būtų pateiktos skirtingos nuomonės. Asmuo, norėdamas realizuoti savo atsakymo teisę, turi kreiptis į viešosios informacijos rengėją (skleidėją). Šiuo atveju UAB „Žurnalų leidybos grupė“ į žurnalo „Valstybė“ redakciją nesikreipė, nepateikė jokių įrodymų, kad apskritai išreiškė valią pakomentuoti ginčo straipsnį, taigi nėra jokių duomenų, ar UAB „Žurnalų leidybos grupė“ apskritai šią teisę pageidavo realizuoti. Tokių aplinkybių įrodinėjimo našta tenka visuomenės informavimo priemonės dėmesio objektu esančiam fiziniam ar juridiniam asmeniui. Atsižvelgiant į tai, VšĮ „Demokratijos plėtros fondas“ nesikreipimas į UAB „Žurnalų leidybos grupė“ su prašymu pateikti atsakomąją nuomonę, negali būti vertinamas kaip atsakymo teisės pažeidimas. Be to, Komisija nevertino ginčo publikacijos žanro, neatsižvelgė į pareiškėjo argumentus, kad analitiniuose straipsniuose apie politinius ir ekonominius procesus, kaip įprasta, nėra pateikiamos atsakomosios nuomonės, o priešingai, išdėstomi subjektyvūs autoriaus vertinimai. Žurnalistų etikos inspektoriaus nustatytos aplinkybės yra reikšmingos nagrinėjant šį administracinį ginčą. Žurnalistų etikos inspektoriaus tyrimo metu nenustatyta pagrindų, leidžiančių teigti, kad Publikacijoje turėjo būti, tačiau nebuvo užtikrinta nuomonių įvairovė. Publikacijoje buvo ginama viena pagrindinių demokratinių vertybių – rinkimų proceso skaidrumas. Ginčo straipsnio autorė analizės, apibendrinimo, sugretinimo, palyginimo būdu siekė atkreipti skaitytojų, VRK ir kitų institucijų dėmesį, kad konkrečių politikų šeimos taip pat gali būti išnaudojamos pačių politikų savireklamai, kad tokios technikos yra pastebimos ir galimos. Autorė turėjo pagrįstą pagrindą pastebėti propaguojamą kandidatą ir šiuo pastebėjimu Publikacijoje pasidalyti su skaitytojais.

Trečiasis suinteresuotas asmuo UAB „Žurnalų leidybos grupė“ atsiliepime nesutiko su pareiškėjo skundu (II t., b. l. 1–10).

Paaiškino, kad pareiškėjas Publikacijoje nesuteikė atsakymo galimybės UAB „Žurnalų leidybos grupė“, nepateikė alternatyvių nuomonių, pasirinko skelbti tik tas nuomones, kurios buvo priešingos UAB „Žurnalų leidybos grupė“ interesams. Nagrinėjamu atveju neturi reikšmės, ar Publikacijos teiginiai dėl paslėptos politinės reklamos vykdymo atitinka tikrovę, nes pagal Kodekso 22 straipsnio 1 dalį kritikuojamam asmeniui visada turi būti suteikta teisė atsakyti.

II.

Vilniaus apygardos administracinis teismas 2016 m. kovo 29 d. sprendimu pareiškėjo VšĮ „Demokratijos plėtros fondas“ skundą tenkino ir Komisijos 2015 m. rugpjūčio 17 d. sprendimą Nr. EKS-8/15 panaikino; priteisė pareiškėjui iš atsakovo Visuomenės informavimo etikos asociacijos (toliau – ir

Asociacija) 1 393 Eur bylinėjimosi išlaidų; priteisė tretiesiems suinteresuotiems asmenims Eduardui Eigirdui ir Monikai Baltrušaitytei iš atsakovo po 150 Eur bylinėjimosi išlaidoms atlyginti (III t., b. l. 22–29).

Teismas nustatė, kad ginčas byloje kilo dėl Visuomenės informavimo etikos komisijos sprendimo, kad paskelbiant Publikaciją buvo pažeistos Lietuvos žurnalistų ir leidėjų etikos kodekso 22 straipsnio 2 dalies nuostatos, įpareigojančios kritikuojamam asmeniui suteikti atsakymo teisę.

Teismas nurodė, kad ginčo teisinius santykius reguliuoja Visuomenės informavimo įstatymas, Lietuvos žurnalistų ir leidėjų etikos kodeksas bei Komisijos darbo reglamentas. VII 46¹ straipsnio 1 dalis apibrėžia, kad Komisija yra kolegialus Asociacijos sprendimus pagal šio straipsnio 3 dalyje nustatytą kompetenciją priimančias organas. Komisija rūpinasi viešosios informacijos rengėjų ir skleidėjų profesinės etikos ugdymu; nagrinėja profesinės etikos pažeidimus, kuriuos padarė viešosios informacijos rengėjai ar skleidėjai informuodami visuomenę; nagrinėja asmenų skundus dėl viešosios informacijos rengėjų ir skleidėjų veiklos, galimai pažeidus Kodekso nuostatas, taip pat nagrinėja viešosios informacijos rengėjų ir skleidėjų tarpusavio ginčus dėl Kodekso pažeidimų; bendradarbiaudama su valstybės įstaigomis ir institucijomis užtikrina visuomenės raštingumo naudojantis visuomenės informavimo priemonėmis plėtrą, informacijos kritinio vertinimo ir analizės principų sklaidą; organizuoja renginius visuomenės informavimo srities profesinės etikos klausimais, dalyvauja įgyvendinant valstybės institucijų strateginio planavimo programas, veiklos planus (VII 46¹ str. 3 d.).

Žurnalistų profesinės etikos taisyklės, kurių laikymąsi prižiūri Komisija, įtvirtintos Kodekse. Kodekso 22 straipsnio 2 dalis nustato, kad kritikuojamam asmeniui visada turi būti suteikta atsakymo teisė, t. y. galimybė pasiteisinti, paaiškinti ar paneigti klaidingą informaciją. Jeigu tokios galimybės nėra arba asmuo atsisako pasinaudoti atsakymo teise, būtina pranešti apie tai visuomenei. Kiekvienu atveju, kada asmuo kritikuojamas visuomenės informavimo priemonėje, straipsnį rengiantis žurnalistas jam turi suteikti teisę duoti paaiškinimus.

Nagrinėjamu atveju Publikacijoje buvo aptariamoms paslėptoms politinės reklamos tendencijos žiniasklaidoje ir vienintelis šiame kontekste konkrečiai įvardytas leidinys buvo žurnalas „Žmonės“.

Kodekso 22 straipsnio 2 dalis atsakymo teisę suteikia kritikuojamam asmeniui. Vadinasi, pasinaudoti atsakymo teise galima tik tada, kai nustatoma, jog skleidžiama informacija vertintina kaip kritika.

1974 m. liepos 2 d. Ministrų Komiteto priimtos rezoliucijos Nr. (74)66 „Dėl teisės į atsakymą – asmens pozicijos spaudos atžvilgiu“ preambulėje nurodoma, kad pageidautina kiekvienam asmeniui suteikti tinkamas priemones apsaugoti nuo netikslios informacijos apie jį, apsaugoti jį nuo tokios informacijos skelbimo, taip pat ir nuomonių, kurios sudaro kišimąsi į jo asmeninį gyvenimą arba pažeidžia jo orumą, garbę ar reputaciją. Atsižvelgtina į tai, kad informacijos iš įvairių šaltinių gavimas garantuoja nuodugnios informacijos gavimą.

„Dabartinės lietuvių kalbos žodynas“ kritiką aiškina kaip nagrinėjimą, vertinimą ir ypač trūkumų išskelimą.

Kodekso 22 straipsnyje išdėstytos teisės normos konstrukcija, teismo vertinimu, rodo, kad šiuo straipsniu užtikrinamos kritikuojamo asmens teisės iki publikacijos paskelbimo. Tai rodo, jog vartojama sąvoka „kritikuojamas asmuo“, pažymima, kad visuomenei turi būti pranešama, kad asmuo nepasinaudojo atsakymo teise. Reikalavimo pranešti apie nepasinaudojimą atsakymo teise priežastis nenustatyta po informacijos pateikimo. Tai reiškia, kad pats žurnalistas turi kreiptis į kritikuojamą asmenį, ar jis pageidautų pasinaudoti atsakymo teise. Remdamasis tuo teismas padarė išvadą, kad Kodekso 22 straipsnio 2 dalies taisyklės turi būti taikomos iki informacijos paskleidimo.

Teismas pažymėjęs, kad kriterijai, pagal kuriuos duomenys arba žinios yra atribojami nuo nuomonės, suformuluoti teismų praktikoje ir pacitavęs Lietuvos Aukščiausiojo ir Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktiką apie nuomonės ir žinios atribojimą, padarė išvadą, kad iš Publikacijos turinio matyti, jog žurnalistės Monikos Baltrušaitytės straipsnyje „Politinėje rinkodaroje – Paksaitės ir

Matijošaituko dvikova“ (Valstybė, 2015 m., Nr. 3(95)) iškeliami klausimai ir siekiama atkreipti dėmesį į visuomenei aktualią problemą, pareiškiamas autoriaus susirūpinimas svarbiu klausimu, išreikštas jo supratimas ir mintys, faktų ir duomenų vertinimas, todėl atsakovas žurnalistės teiginius nepagrįstai priskyre žiniai. Vertindamas Publikaciją teismas sprendė, kad tai yra autorės išsakyta nuomonė. Nuomonė gali remtis faktais, pagrįstais argumentais, tačiau paprastai ji yra subjektyvi.

Analitiniuose straipsniuose apie politinius ir ekonominius procesus, kaip įprasta, nėra pateikiamos atsakomosios nuomonės, o priešingai, išdėstomi subjektyvūs autoriaus vertinimai.

Europos Tarybos Ministrų Komiteto rekomendacijoje Rec (2004) 161 valstybėms narėms dėl atsakymo teisės naujoje žiniasklaidos priemonių aplinkoje (priimta Ministrų Komiteto 2004 m. gruodžio 15 d. posėdyje) (toliau – ir Rekomendacija) nurodyta, kad atsakymo teisė turėtų apsaugoti visus fizinius ar juridinius asmenis nuo bet kokio neteisingų ar pažeidžiančių jo teises faktų paskelbimo, todėl nuomonių ir minčių sklaida nepatenka į šios rekomendacijos taikymo sritį.

Šiuo atveju Publikacijoje buvo išsakyta autorės nuomonė dėl paslėptos politinės reklamos tendencijos žiniasklaidoje. Kadangi nuomonių ir minčių sklaida nepatenka į atsakymo teisės taikomą sritį, teismo įsitikinimu, Komisija nepagrįstai pripažino, kad buvo pažeista Kodekso nuostata, suteikianti kritikuojamam asmeniui atsakymo teisę.

Pagal Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnį viešojo administravimo subjektai savo veikloje privalo vadovautis objektyvumo (administracinio sprendimo priėmimas ir kiti oficialūs viešojo administravimo subjekto veiksmai turi būti nešališki ir objektyvūs), proporcingumo (administracinio sprendimo mastas ir jo įgyvendinimo priemonės turi atitikti būtinus ir pagrįstus administravimo tikslus), nepiktnaudžiavimo valdžia (viešojo administravimo subjektams draudžiama atlikti viešojo administravimo funkcijas siekiant kitų, negu įstatymų ar kitų norminių teisės aktų nustatyta, tikslų) principais, o to paties įstatymo 8 straipsnio 1 dalis reikalauja, kad individualus administracinis aktas būtų pagrįstas objektyviais duomenimis (faktais) ir teisės aktų normomis, o taikomos poveikio priemonės būtų motyvuotos. Tokie patys reikalavimai taikomi ir viešojo administravimo subjektų priimamiems administraciniams sprendimams. Skundžiamas Komisijos sprendimas neatitinka šiam dokumentui nustatytų reikalavimų, nes Komisija padarė neteisingą išvadą, jog UAB „Žurnalų leidybos grupė“ Publikacijoje nebuvo suteikta galimybė atsakyti į jai išsakomą kritiką, kaip ir nebuvo nurodyta, kodėl tai nėra padaryta. Iš Publikacijos turinio matyti, kad joje nėra išsakyta jokios kritikos UAB „Žurnalų leidybos grupė“ atžvilgiu, todėl teismas šiuos skundžiamo sprendimo motyvus pripažino nepagrįstais.

III.

Atsakovas Visuomenės informavimo etikos asociacija apeliaciniame skunde prašo panaikinti Vilniaus apygardos administracinio teismo 2016 m. kovo 29 d. sprendimą ir priimti naują sprendimą – pareiškėjo skundą atmesti (III t., b. l. 32–34).

Apeliaciniame skunde atsakovas sutinka su teismo išvada, jog Publikacijoje trečiojo suinteresuoto asmens atžvilgiu išsakyta kritika laikytina Publikacijos autorės nuomone, tačiau kategoriškai nepitaria tam, jog nuomonei netaikytina atsakymo teisė. Remiantis sisteminiu Visuomenės informavimo įstatymo 2 straipsnio, kuriame pateikiami „asmens kritikos“, „nuomonės“ ir „žinios“ apibrėžimai, aiškinimu, darytina išvada, jog kritika laikytina ne žinia, o tam tikra nuomonės rūšimi. Publikacijoje buvo išsakyta kritiška autorės nuomonė apie trečiojo suinteresuoto asmens veiklą, todėl pagal Kodekso 22 straipsnio 2 dalį trečiajam suinteresuotam asmeniui Publikacijoje turėjo būti suteikta galimybė pasiaiškinti ir / ar paneigti galbūt neteisingas žinias, o jeigu tokios galimybės nebūtų buvę arba jis būtų atsisakęs pasinaudoti atsakymo teise, apie tai turėjo būti pranešta Publikacijoje. Šiuo konkrečiu atveju UAB „Žurnalų leidybos grupė“ nebuvo suteikta galimybė pasiaiškinti dėl autorės išsakomos

kritiškos nuomonės, kaip ir nebuvo nurodyta, kodėl tai nėra padaryta, todėl laikytina, jog Komisija pagrįstai ir teisėtai pripažino Kodekso 22 straipsnio 2 dalies pažeidimą.

Atsakovo teigimu, Rekomendacijoje atsakymo teisė suprantama tik kaip asmens teisė po publikacijos paskelbimo paneigti ir (ar) patikslinti faktus, pažeidžiančius jo teises. Tuo tarpu Kodekso 22 straipsnyje yra nustatyta žurnalisto pareiga iki publikacijos paskelbimo kreiptis į kritikuojamą asmenį (ką skundžiamame sprendime pažymėjo ir pirmosios instancijos teismas) ir suteikti jam galimybę ne tik paneigti galbūt neteisingas žinias, bet ir pasiaiškinti dėl jam išsakomos kritikos. Taigi pirmosios instancijos teismas šioje byloje nepagrįstai rėmėsi Rekomendacija ir atsižvelgdamas į tai padarė klaidingą išvadą, kad nėra Kodekso 22 straipsnio 2 dalies pažeidimo.

Pareiškėjas VšĮ „Demokratijos plėtros fondas“ (toliau – ir Fondas) apeliaciniame skunde prašo pašalinti Vilniaus apygardos administracinio teismo 2016 m. kovo 29 d. sprendimo motyvuojamosios dalies argumentą, kad pats žurnalistas iki informacijos paskleidimo turi kreiptis į kritikuojamą asmenį, klausdama ar jis pageidautų pasinaudoti atsakymo teise (III t., b. l. 36–40).

Pareiškėjas paaiškina, kad atsakymo teisė vienodai suprantama tiek Lietuvoje, tiek ir Europos Sąjungoje ir nėra tokia, kaip neteisingai interpretavęs Kodekso 22 straipsnio gramatiką nustatė teismas:

1. VII 15 straipsnio reguliavimas suponuoja išvadą, kad asmuo, norėdamas realizuoti savo atsakymo teisę, turi kreiptis į viešosios informacijos rengėją (skleidėją), o ne atvirkščiai – viešosios informacijos rengėjas (skleidėjas) į kritikuojamą asmenį. Būtent taip įstatymų leidėjas suvokia asmens neteisinga kritika pažeistų teisių gynimą. Fondo nuomone, Kodeksas negali prieštarauti įstatymui ir neprieštarauja, tik atsakovas iškreipė Kodekso 22 straipsnio prasmę.

2. Kodekso 22 straipsnyje nenustatyta, kad žurnalistas ar kitas asmuo pats turi įsivertinti ruošiamos informacijos klaidingumą ir dėl jos paneigimo iš anksto privalo kreiptis į su klaidinga informacija ketinamą kritikuoti asmenį bei informuoti visuomenę, kad jis ketino skelbti klaidingą informaciją apie asmenį, kreipėsi į jį, bet tokios galimybės nebuvo arba asmuo nieko žurnalistui neatsakė dėl žurnalisto siekio paskelbti klaidingą informaciją apie jį.

3. Jeigu atsakymo teisė liktų išaiškinta kaip skundžiamuose teismo sprendimo motyvuose (jog ji realizuojama prieš skleidžiant klaidingą informaciją), informacijos skleidėjų (rengėjų), ypač žurnalistų saviraiškos laisvės realizavimo galimybės taptų beveik neįmanomos, nes realiame gyvenime jiems tektų elgtis kitaip nei demokratiname pasaulyje veikia jų kolegos – pirmiausia žurnalistas turėtų pats įvertinti, kad jo ruošiamą informaciją yra klaidinga, o tada privalėtų leisti į kritikuojamų asmenų paieškas.

4. Žurnalistų etikos inspektoriaus 2015 m. rugpjūčio 20 d. sprendime Nr. SPR-71, kuris buvo priimtas dėl tos pačios publikacijos ir dėl tariamo atsakymo teisės suvaržymo, inspektorius išaiškino, kad pats pareiškėjas nerealizavo savo atsakymo teisės, o tai, kad žurnalistas „Valstybė“ nesikreipė į jį, negali būti vertinama kaip atsakymo teisės pažeidimas. Informacijos skleidėjams (rengėjams) nei pagal VII 15 straipsnį, nei pagal Kodekso 22 straipsnį nenustatyta pareiga prieš skelbiant klaidingą informaciją kreiptis į kritikuojamą asmenį.

Trečiasis suinteresuotas asmuo UAB „Žurnalų leidybos grupė“ apeliaciniame skunde prašo panaikinti Vilniaus apygardos administracinio teismo 2016 m. kovo 29 d. sprendimą ir priimti naują sprendimą – pareiškėjo skundą atmesti (III t., b. l. 46–52).

Apeliacinis skundas grindžiamas šiais argumentais:

1. Tiek Kodekso 22 straipsnio 2 dalies normos analizė, tiek ir pirmosios instancijos teismo išvada patvirtina, kad sprendžiant, ar pagrįstas Komisijos sprendimas, kuriuo pareiškėjas buvo pripažintas pažeidęs Kodekso 22 straipsnio 2 dalį, turi būti nustatyta, ar žurnalo „Žmonės“ atžvilgiu Publikacijoje paskelbta informacija priskirtina kritikai. Nustačius kritišką paskelbtos informacijos pobūdį, pareiškėjas privalėjo suteikti UAB „Žurnalų leidybos grupė“ galimybę pasiteisinti, paaiškinti arba paneigti klaidingą informaciją.

2. Bet kokie teiginiai ar vertinimai, kad UAB „Žurnalų leidybos grupė“ vykdo įstatymų draudžiamą veiklą, laikytini kritiškais šios bendrovės atžvilgiu ir pats pareiškėjas neneigia, kad Publikacijoje atsiliepė apie žurnalą „Žmonės“ kritiškai. Be to, trečiajam suinteresuotam asmeniui buvo mestas kaltinimas, susijęs su Kodekso 30, 31 straipsniuose numatytų reikalavimų aiškiai atskirti politinę reklamą nuo žurnalistų kūrinų ir pateikti politinę reklamą kaip nešališką informaciją ar kitaip ją slėpti, pažeidimais.

3. Kodekso 22 straipsnio 2 dalies taikymui neturi reikšmės, kokio pobūdžio informacija skleidžiama. Minėtos nuostatos dispozicijoje minima sąvoka „informacija“ („kritikuojamam asmeniui visada privalo suteikti atsakymo teisę, t. y. galimybę pasiteisinti, paaiškinti, paneigti klaidingą informaciją“) apima tiek nuomonę, tiek žinią.

4. Teismas, aiškindamas Kodekso 22 straipsnio 2 dalies turinį, nepagrįstai rėmėsi Rekomendacija. Kodekso 22 straipsnio 2 dalis ir Rekomendacija taikomos skirtingiems santykiams sureguliuoti.

Pareiškėjas VšĮ „Demokratijos plėtros fondas“ atsiliepime prieštarauja atsakovo – Visuomenės informavimo etikos komisijos apeliacinio skundo tenkinimui (III t., b. l. 58–62).

Pareiškėjas VšĮ „Demokratijos plėtros fondas“ atsiliepime prieštarauja UAB „Žurnalų leidybos grupė“ apeliacinio skundo tenkinimui (III t., b. l. 63–67).

Tretieji suinteresuoti asmenys Eduardas Eigirdas ir Monika Baltrušaitytė atsiliepime prašo Visuomenės informavimo etikos asociacijos ir UAB „Žurnalų leidybos grupė“ apeliacinius skundus atmesti (t. III, b. l. 68–74).

Trečiasis suinteresuotas asmuo Eduardas Eigirdas prašo priteisti jam iš Visuomenės informavimo etikos asociacijos ir UAB „Žurnalų leidybos grupė“ 300 Eur atstovavimo išlaidų (III t., b. l. 76–79).

Pareiškėjas VšĮ „Demokratijos plėtros fondas“ prašo priteisti jam iš Asociacijos ir UAB „Žurnalų leidybos grupė“ žyminį mokestį (14 Eur) ir 980 Eur atstovavimo išlaidų (III t., b. l. 80–82).

Trečiasis suinteresuotas asmuo UAB „Žurnalų leidybos grupė“ prašo priteisti iš pareiškėjo VšĮ „Demokratijos plėtros fondas“ 3 691,64 Eur dydžio teismo išlaidų atlyginimą (III t., b. l. 83–95).

Teisėjų kolegija

k o n s t a t u o j a:

IV.

Ši byla apeliacine tvarka nagrinėjama vadovaujantis Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo (1999 m. sausio 14 d. įstatymo Nr. VIII-1029 redakcija, toliau – ir ABTĮ) normomis, galiojusiomis iki 2016 m. liepos 1 d., nes byla apeliacine tvarka pradėta nagrinėti iki įsigaliojo Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo Nr. VIII-1029 pakeitimo įstatymas (Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo Nr. VIII-1029 pakeitimo įstatymo 7 str. 1 d., 8 str. 2 d.).

Ginčo aplinkybės

Nagrinėjamoje byloje ginčas kilo dėl atsakymo teisės kritikuojamam asmeniui nesuteikimo.

UAB „Žurnalų leidybos grupė“ 2015 m. gegužės 11 d. skundu (I t., b. l. 73–78) kreipėsi į Visuomenės informavimo etikos komisiją, prašydama įvertinti, ar žurnalistė Monika Baltrušaitytė ir viešosios informacijos rengėjas (skleidėjas) žurnalas „Valstybė“ publikacijoje „Politinėje rinkodaroje – Paksaitės ir Matijošaituko dvikova“ pažeidė profesinės etikos normas. Minėtoji UAB „Žurnalų leidybos grupė“ nurodė, kad Publikacija pažeidžia Kodekso 3–6, 8 straipsnių, 22 straipsnio 2 dalies ir 38 straipsnio

nuostatas. Komisija 2015 m. rugpjūčio 17 d. nustatė, kad skundžiamoje Publikacijoje UAB „Žurnalų leidybos grupė“ leidžiamas žurnalas „Žmonės“ buvo kaltinamas paslėpta politine reklama, įvardijamas bulvariniu leidiniu, o jo straipsniai – rašliava. Todėl Komisija, išnagrinėjusi skundą, padarė išvadą, kad UAB „Žurnalų leidybos grupė“ nebuvo suteikta galimybė atsakyti į jai Publikacijoje išsakomą kritiką, taip pat nebuvo nurodyta, kodėl tai nebuvo padaryta, todėl 2015 m. rugpjūčio 17 d. sprendimu Nr. EKS-8/15 pripažino, jog Publikacijoje buvo pažeista Kodekso 22 straipsnio 2 dalies nuostata, įpareigojanti kritikuojamam asmeniui visada suteikti atsakymo teisę, t. y. galimybę pasiteisinti, paaiškinti, paneigti klaidingą informaciją, o jeigu tokios galimybės nėra arba asmuo atsisako pasinaudoti atsakymo teise, pranešti apie tai visuomenei. Komisija taip pat įpareigojo viešąją įstaigą „Demokratijos plėtros fondas“ paskelbti šį sprendimą žurnale „Valstybė“.

Apeliacijos dalykas – pirmosios instancijos teismo 2016 m. kovo 29 d. sprendimas, kuriuo patenkintas VŠĮ „Demokratijos plėtros fondas“ skundas panaikinti Visuomenės informavimo etikos komisijos 2015 m. rugpjūčio 17 d. sprendimą Nr. EKS-8/15 „Dėl pripažinimo padarius Lietuvos žurnalistų ir leidėjų etikos kodekso pažeidimus Monikos Baltrušaitytės publikacijoje „Politinėje rinkodaroje – Paksaitės ir Matijošaituko dvikova“ (Valstybė, 2015, Nr. 3(95))“ (1 t., b. l. 35).

Dėl atsakymo teisės, įtvirtintos Kodekse

Teisėjų kolegija, sutikdama su pirmosios instancijos teismo pozicija, kad ginčo teisinius santykius reguliuoja Visuomenės informavimo įstatymas, Lietuvos žurnalistų ir leidėjų etikos kodeksas ir Komisijos darbo reglamentas, papildomai pažymi, kad VII 3 straipsnio 2 dalyje nustatyta: „Viešosios informacijos rengėjai, skleidėjai, žurnalistai ir leidėjai savo veikloje vadovaujasi Konstitucija ir įstatymais, Lietuvos Respublikos tarptautinėmis sutartimis, humanizmo, lygybės, pakantų, pagarbos žmogui principais, gerbia žodžio, kūrybos, religijos ir sąžinės laisvę, nuomonių įvairovę, laikosi profesinės etikos normų, Lietuvos visuomenės informavimo etikos kodekso (toliau – Kodeksas) nuostatų, padeda plėtoti demokratiją, visuomenės atvirumą, skatina visuomenės pilietiškumą ir valstybės pažangą, stiprina valstybės nepriklausomybę, ugdo valstybinę kalbą, tautinę kultūrą ir dorovę“. Atsižvelgiant į pacituotas VII 3 straipsnio nuostatas, taip pat į VII 43 straipsnyje nustatytą teisinį reguliavimą, pagal kurį etikos normas, kurių privalo laikytis viešosios informacijos rengėjai, skleidėjai, žurnalistai, nustato VII įstatymas, Kodeksas, Europos Tarybos Parlamentinės Asamblėjos rezoliucija „Dėl žurnalistinės etikos“, taip pat Lietuvos Respublikos tarptautinės sutartys, reglamentuojančios viešosios informacijos rengimą bei platinimą, darytina išvada, kad Kodekse gali būti nustatyti reikalavimai viešosios informacijos rengėjams, skleidėjams, žurnalistams reglamentuojant ir tokius visuomeninius santykius, kurių įstatymas nereguliuoja. VII 15 straipsnyje yra įtvirtinta teisė atsakyti, paneigiant tikrovės neatitinkančią informaciją ar patikslinant jau paskelbtą informaciją, o Kodeksas nustato atsakymo teisę dar prieš paskelbiant informaciją („<...> kritikuojamam asmeniui visada turi būti suteikta atsakymo teisė, t. y. galimybė pasiteisinti, paaiškinti, paneigti klaidingą informaciją. Jeigu tokios galimybės nėra arba asmuo atsisako pasinaudoti atsakymo teise, būtina pranešti apie tai visuomenei.“ Kodekso 22 straipsnio 2 dalis).

Šiame kontekste paminėtina, kad Konstitucinis Teismas ne kartą savo aktuose (*inter alia* 2005 m. rugsėjo 29 d. nutarimas) yra konstatavęs, kad Konstitucija neužkerta kelio kai kuriems su informacijos gavimu ir skleidimu susijusiems santykiams reguliuoti ir poįstatymiais teisės aktais, tačiau jais negalima nustatyti tokio teisinio reguliavimo, kuris nebūtų grindžiamas Konstitucija ir įstatymais arba kuris konkuruotų su įstatymų nustatytoju. Teisėjų kolegija konstatuoja, kad Kodekso 22 straipsnio 2 dalis („<...> kritikuojamam asmeniui visada turi būti suteikta atsakymo teisė, t. y. galimybė pasiteisinti, paaiškinti, paneigti klaidingą informaciją. Jeigu tokios galimybės nėra arba asmuo atsisako pasinaudoti atsakymo teise, būtina pranešti apie tai visuomenei“) yra grindžiama Visuomenės informavimo įstatymu ir nekonkuruoja su įstatyme nustatyto teisiniu reguliavimu. Todėl VŠĮ

„Demokratijos plėtros fondas“ apeliacinio skundo argumentai (III, b. l. 36–40), kad Kodeksas prieštarauja VII 15 straipsniui, atmestini.

Teisėjų kolegija, vertindama VšĮ „Demokratijos plėtros fondas“ apeliacinio skundo argumentą (III, b. l. 36–40), kad atsakymo teisė negali būti aiškinama kaip reikalaujanti, kad pats žurnalistas kreiptųsi į kritikuojamą asmenį, ar jis pageidautų pasinaudoti atsakymo teise, nes taip žurnalistų saviraiškos laisvės realizavimo galimybės taptų beveik neįmanomos, sutinka su pirmosios instancijos teismo padaryta išvada, kad pagal Kodekso 22 straipsnio 2 dalyje nustatytą teisinį reguliavimą pats žurnalistas turi kreiptis į kritikuojamą asmenį, ar jis pageidautų pasinaudoti atsakymo teise.

Šiame kontekste pažymėtina, kad konstitucinė laisvė nekliudomai ieškoti, gauti ir skleisti informaciją yra vienas iš atviros, teisingos, darnios pilietinės visuomenės, demokratinės valstybės pagrindų; Konstitucija garantuoja ir saugo visuomenės interesą būti informuotai (*inter alia* Konstitucinio Teismo 2002 m. spalio 23 d., 2006 m. gruodžio 21 d. nutarimai). Kartu pažymėtina ir tai, kad Konstitucija numato galimybę informacijos laisvę riboti, jei būtina apsaugoti žmogaus sveikatą, garbę ir orumą, privatų gyvenimą, dorovę ar ginti konstitucinę santvarką, t. y. jeigu informacijos laisvės ribojimais siekiama apsaugoti, apginti Konstitucijos 25 straipsnio 3 dalyje nurodytas vertybes, kurių sąrašas (pateiktas Konstitucijos 25 straipsnio 3 dalyje), kaip savo 2005 m. rugsėjo 19 d. ir 2005 m. rugsėjo 29 d. nutarimuose yra konstatavęs Konstitucinis Teismas, negali būti laikomas išsamiau, baigtiniu, taigi neleidžiančiu laisvės gauti ir skleisti informaciją tada, kai reikia apsaugoti kitas, Konstitucijos 25 straipsnio 3 dalyje *expressis verbis* nepaminėtas, konstitucines vertybes (2005 m. rugsėjo 19 d., 2005 m. rugsėjo 29 d., 2006 m. gruodžio 21 d. nutarimai). Taigi teisė skleisti informaciją gali būti ribojama, kai tokiu ribojimu yra siekiama apsaugoti žmogaus orumą, garbę, privatų gyvenimą, taip pat ir kitas konstitucines vertybes.

Viena iš žiniasklaidos priedermių ir veiklos principų yra skelbti objektyvią ir teisingą informaciją. Šiame kontekste minėtina Lenkijos Konstitucinio Teismo pozicija, nurodyta 2008 m. rugsėjo 29 d. sprendime, – reikalavimas gauti leidimą publikuoti užtikrina skaitytojo teisę gauti patikimą, teisingą ir neklaidinančią informaciją, nors ši teisė nėra aiškiai garantuojama pagal Konstituciją, bet seka iš jos.

Nagrinėjamos bylos kontekste pažymėtina ir tai, kad negalima teigti, jog pagal EŽTT praktiką atsakymo teisės nustatymas valstybės teisės aktuose, kai tai susiję su kitų asmenų teisių ar reputacijos apsauga, pagal Europos žmogaus teisių Konvenciją yra apskritai negalimas. (Žr. daugiau – byla *Wizerkaniuk v. Poland*, no. 18990/05, 5 July 2011.)

Kartu pabrėžtina, kad iš Lietuvos Respublikos Konstitucijos kyla reikalavimų, kurių privalu paisyti ribojant konstitucinę informacijos laisvę: ribojimai turi būti privalomi demokratinėje visuomenėje siekiant apsaugoti kitų asmenų teises bei laisves ir Konstitucijoje įtvirtintas vertybes, taip pat konstituciškai svarbius tikslus; jais neturi būti paneigiama teisių ir laisvių prigimtis bei jų esmė; turi būti laikomasi konstitucinio proporcingumo principo. Konstitucinis Teismas yra konstatavęs ir tai, kad nustatant teisinius apribojimus bei atsakomybę už teisės pažeidimus privalu paisyti protingumo reikalavimo (Konstitucinio Teismo 2004 m. gruodžio 13 d., 2005 m. rugsėjo 29 d., 2006 m. gruodžio 21 d. nutarimai). Toks teisinis reguliavimas, nustatytas Lietuvos žurnalistų ir leidėjų etikos kodekse, kuriame nėra nurodyta jokie termino, per kurį asmuo privalo atsakyti viešosios informacijos rengėjams, skleidėjams, žurnalistams, taip sudarant prielaidas delsti kritikuojamam asmeniui per protingą terminą atsakyti į parengtą publikaciją, gali kelti abejonių konstitucingumo aspektu, tačiau šis klausimas nėra šios bylos nagrinėjimo dalykas.

Minėta, kad Vilniaus apygardos administracinis teismas išaiškino, kad kiekvienu atveju, kada asmuo kritikuojamas visuomenės informavimo priemonėje, straipsnį rengiantis žurnalistas jam turi suteikti teisę pateikti paaiškinimus. Pastebėtina, kad kritikuojamo asmens samprata nėra pateikta Kodekse, tačiau VII 2 straipsnyje nurodyta, kas laikytina asmens kritika – „asmens ar jo veiklos

nagrinėjimas ir vertinimas neįžeidžiant asmens garbės ir orumo, nepažeidžiant jo privataus gyvenimo, nesumenkinant dalykinės reputacijos.“

Pirmosios instancijos teismas, įvertinęs Publikacijos turinį, nustatė, kad joje nėra išsakyta jokios kritikos UAB „Žurnalų leidybos grupė“ atžvilgiu. Teismas padarė apibendrintą išvadą, kad žurnalistės Monikos Baltrušaitytės straipsnyje „Politinėje rinkodaroje – Paksaitės ir Matijošaituko dvikova“ (Valstybė, 2015 m., Nr. 3(95)) keliamais klausimais siekiama atkreipti dėmesį į visuomenei aktualią problemą, pareiškiamas autorės susirūpinimas svarbiu klausimu, išreikštas jos supratimas ir mintys, faktų ir duomenų vertinimas, todėl atsakovas (Komisija) žurnalistės teiginius nepagrįstai priskyre žiniai. Vertindamas Publikaciją Teismas nusprendė, kad tai yra autorės išsakyta nuomonė. Teismo teigimu, nuomonė gali remtis faktais, pagrįstais argumentais, tačiau paprastai ji yra subjektyvi. Analitiniuose straipsniuose apie politinius ir ekonominius procesus, kaip įprasta, nėra pateikiamos atsakomosios nuomonės, o priešingai, išdėstomi subjektyvūs autoriaus vertinimai.

Teisėjų kolegija nesutinka su tokia Vilniaus apygardos administracinio teismo pozicija, kuri suformuluota teismo sprendime atskirai neanalizuojant nei 2015 m. gegužės 11 d. skunde Visuomenės informavimo etikos komisijai nurodytų konkrečių Publikacijos citatų (I t., b. l. 73–86), nei priedo (I t., b. l. 87–92), nei Komisijos Sprendime (I t., b. l. 35) įvardytų žurnalui „Žmonės“ kaltinimų: 1) paslėpta politinė reklama, 2) žurnalo įvardijimu bulvariniu leidiniu, 3) žurnalo straipsnių įvardijimu rašliava. Teismo padaryta išvada, kad Publikacijoje nėra išsakyta jokios kritikos UAB „Žurnalų leidybos grupė“ atžvilgiu, o reiškiamą tik autorės nuomonė nėra pagrįsta, ypač atsižvelgiant į tai, kad minėtas žurnalo kaltinimas publikacijoje paslėpta politinė reklama gali būti patikrintais vadovaujantis objektyviais kriterijais.

Šiame kontekste pažymėtina ir tai, kad Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2017 m. birželio 26 d. savo sprendime (Administracinė byla Nr. A-849-492/2017) yra konstatavęs, jog nesąžininga, neturinti objektyvaus faktinio pagrindo kritika, nuomonė ar vertinimas negali būti skleidžiami. Europos Žmogaus Teisių Teismo požiūriu, siekiant tam tikrus teiginius priskirti konkrečiai kategorijai (faktų konstatavimui (žiniai) ar vertinamiesiems teiginiams (nuomonei), būtina atsižvelgti į visą bylos aplinkybių kontekstą: teiginių formuluotes, jų pateikimo aplinkybes, formą ir būdą, ar pateiktas realios situacijos vertinimas, ar nuomonės pareiškimas be jokio faktinio pagrindo, ar vyko gyva diskusija, visuomeninė akcija, kurioms neabejotinai būdingas didesnis emocionalumo ir hiperbolizavimo laipsnis, ar informacija pateikta, pvz., mokslinio pobūdžio straipsnyje ir kt. Skirtingai negu faktiniai teiginiai, vertinamieji (nuomonės) negali būti įrodomi, tačiau jiems taip pat neturi trūkti faktinio pagrindo (2005 m. vasario 15 d. sprendimas byloje *Steel and Morris prieš Jungtinę Karalystę*, Nr. 68416/01, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus 2014 m. balandžio 25 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-234/2014). Atsižvelgtina ir į Europos Žmogaus Teisių Teismo doktriną, kurioje teigiama, kad teisė skleisti informaciją ir idėjas apima ne tik teisę skleisti neutralią informaciją ir idėjas, kurios yra palankios ir neįžeidžiančios, bet ir informaciją, kuri yra šokiruojanti, erzinanti ar trikdanti visuomenę ar jos dalį. <...> Kaip ir dauguma konvencijose įtvirtintų garantijų, saviraiškos laisvė nėra absoliuti, ja besinaudojantys asmenys (tiek žurnalistai, tiek kiti asmenys) privalo elgtis sąžiningai „informacijos adresato“ atžvilgiu, siekti pateikti tikslią ir patikimą informaciją, <...> (1998 m. rugpjūčio 25 d. sprendimas byloje *Hertel prieš Šveicariją*, Nr. 25181/94, 2005 m. vasario 15 d. sprendimas byloje *Steel and Morris prieš Jungtinę Karalystę*, Nr. 68416/01, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. vasario 27 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-50/2013, Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2017 m. birželio 26 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A-849-492/2017).

Teisėjų kolegija, apibendrindama išdėstytus argumentus, konstatuoja, kad Vilniaus apygardos administracinis teismas neįvertino Komisijos sprendimo (jame įvardytų kaltinimų) teisėtumo ir pagrįstumo, todėl, atsižvelgiant į šioje nutartyje nurodomus motyvus, sprendimas naikintinas.

Prašymai dėl išlaidų atlyginimo šiuo metu nenagrinėtini.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo (1999 m. sausio 14 d. įstatymo Nr. VIII-1029 redakcija) 140 straipsnio 1 dalies 4 punktu, teisėjų kolegija

n u t a r i a:

Pareiškėjo viešosios įstaigos „Demokratijos plėtros fondas“ apeliacinį skundą atmesti.

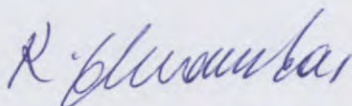
Atsakovo Visuomenės informavimo etikos asociacijos apeliacinį skundą patenkinti.

Trečiojo suinteresuoto asmens uždarnosios akcinės bendrovės „Žurnalų leidybos grupė“ apeliacinį skundą – Vilniaus apygardos administracinio teismo sprendimą panaikinti – patenkinti.

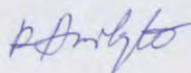
Vilniaus apygardos administracinio teismo 2016 m. kovo 29 d. sprendimą panaikinti ir perduoti bylą pirmosios instancijos teismui iš naujo nagrinėti.

Nutartis neskundžiama.

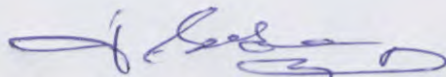
Teisėjai

Romanas Klišauskas

Ramutė Ruškytė

Arūnas Sutkevičius